

فناوری‌هایی مثل هوش مصنوعی، داده‌کاوی، پردازش تصویر و یادگیری ماشین می‌توانند به هوشمندسازی مدیریت منابع ملی و ارتقای بهره‌وری در حوزه کشاورزی کمک نمایند

۱۴۰۳ اجازه شماره‌گذاری به هیچ خودروی با مصرف سوخت بیشتر از ۷ لیتر در ۱۰۰ کیلومتر نخواهد داد، خودروسازان ناگزیر به اتخاذ سیاست‌هایی برای کسب فناوری‌های لازم برای احراز این استاندارد خواهند شد. البته تعارض منافع موجود به دلیل سهام‌داری دولت در شرکت‌های خودروساز مانع پایبندی سازمان ملی استاندارد به مهلت‌های اعلامی در گذشته شده است که باید برای آن چاره‌ای اندیشید. در هر صورت استانداردهای ملی یکی از قوی‌ترین موتورهای پیشران نوآوری در دنیا هستند که در ایران هنوز روشن نشده است.

کشاورزی یکی از حوزه‌های مهمی است که در صورت دانش‌بنیان شدن می‌تواند به‌صورت توأمان موجب رشد اقتصادی و افزایش نرخ اشتغال در کشور شود. رهبر فرزانه انقلاب هم در همه دیدارهایشان با شرکت‌های دانش‌بنیان و مدیران وزارت جهاد کشاورزی به این مسأله تأکید داشته‌اند. دو مانع عمده برای ورود فناوری به بدنه کشاورزی کشور وجود دارد که در صورت رفع آنها، تحقق کشاورزی دانش‌بنیان دور از دسترس نخواهد بود. وزارت کشاورزی خریدار اصلی بسیاری از نهاده‌های کشاورزی و دامی است که به دلیل وجود جذابیت‌های مختلف از جمله ارزش ترجیحی برای واردات، موانع پنهان زیادی برای بومی‌سازی بسیاری از آنها از جمله بذرها، کودها، آفت‌کش‌ها و واکسن‌ها وجود دارد. بازنگری در سیاست‌های کلی حوزه کشاورزی با هدف کاهش جذابیت واردات می‌تواند بومی‌سازی این نهاده‌ها را تسریع کند. همچنین تجربه حدود یک دهه فعالیت شرکت‌های دانش‌بنیان نشان می‌دهد که بسیاری از سرمایه‌گذاری‌های شرکت‌های دانش‌بنیان در زمینه فناوری‌های کشاورزی به دیوار محکم تأییدیه‌های نهادهای زیرمجموعه وزارت جهاد کشاورزی برخورد کرده است و فناوران پس از چندین سال تلاش بی‌ثمر، عطای فعالیت در این حوزه را به لقایش بخشیده‌اند و به حوزه فناورانه دیگری تغییر مسیر داده‌اند.

سازمان تات و ده‌ها زیرمجموعه آن دو رسالت متعارض را به دوش می‌کشند، توسعه فناوری در درون این مؤسسات از یک طرف و بررسی و تأیید فناوری‌ها و محصولات دانش‌بنیان شرکت‌های بیرونی از طرف دیگر. بیش از ۲۰۰ عضو هیأت علمی این مؤسسات که مسیر همواری برای تجاری‌سازی پژوهش‌های خود و انتفاع از نتایج آن پیش روی خود نمی‌بینند غالباً روی خوشی به دستاوردهای شرکت‌های دانش‌بنیان نشان نمی‌دهند.

در یک فضای مطلوب، توانمندی‌ها و دانش این مؤسسات باید به‌عنوان دارایی مکمل در خدمت تجاری‌سازی سریع‌تر فناوری‌های توسعه داده شده توسط شرکت‌های دانش‌بنیان قرار گیرد. به نظر می‌رسد وزیر محترم جهاد کشاورزی در دولت سیزدهم و مدیران این وزارتخانه چنین رویکردی را در ذهن دارند که امیدواریم بتوانند آنها را به سازوکارهای عملیاتی تبدیل کنند. همچنین فرصت‌های زیادی برای دانش‌بنیان کردن حکمرانی در زنجیره فعالیت‌های وزارت کشاورزی وجود دارد. فناوری‌هایی مثل هوش مصنوعی، داده‌کاوی، پردازش تصویر و یادگیری ماشین می‌توانند به

هوشمندسازی مدیریت منابع ملی و ارتقای بهره‌وری در حوزه کشاورزی کمک نمایند.

موارد گفته شده تنها سه مورد از ده‌ها زمینه‌ای است که اصلاح نحوه حکمرانی و تلاش برای دانش‌بنیان کردن آن می‌تواند بستر ساز اقتصاد دانش‌بنیان واقعی در کشور شود. تحلیل‌های مشابهی را می‌توان برای بسیاری از وزارتخانه و نهادهای دولتی و حاکمیتی کرد که به‌صورت فهرست وار در زیر به برخی از آنها می‌شود.

● **وزارت بهداشت:** بازنگری در سیاست‌هایی مثل اختصاص ارزش ترجیحی برای کاهش جذابیت واردات و اصلاح سازوکارهای سازمان غذا و دارو با هدف هوشمندسازی و چابک‌سازی

● **وزارت نفت:** بازنگری در سیاست‌ها برای اجتناب از خام فروشی نفت و گاز و محصولات پایه پتروشیمی و افزایش نرخ بومی‌سازی در تجهیزات و مواد شیمیایی مورد نیاز صنعت نفت

● **وزارت صنعت، معدن و تجارت:** اصلاح سازوکارهای اعطای مجوزهای تولید و هوشمندسازی و چابک‌سازی آنها، بازنگری در تعرفه‌های واردات با توجه به توانمندی‌های شرکت‌های دانش‌بنیان

● **سازمان امور مالیاتی:** استفاده از هوش مصنوعی و داده‌کاوی برای کاهش فرارهای مالیاتی و شناسایی فعالیت‌های سوداگرانه و کاهش بار مالیاتی فعالیت‌های تولیدی دانش‌بنیان

● **وزارت نیرو:** استفاده از فناوری‌های نوین تصفیه آب و پساب، مدیریت دانش‌بنیان توزیع انرژی، افزایش جذابیت سرمایه‌گذاری در تولید انرژی‌های تجدیدپذیر...